

YMPÄRISTÖ & ARKKITEHTUURI

Iitin yläkoulu

Ulla Ahola | 2022

Arkkitehtuurin avaimia

Tehtävä:

Tutustu itsenäisesti “Arkkitehtuurin avaimia” -oppimateriaalin. Tutki ja selvitä oppimateriaalin avulla mitä seuraavat käsitteet tarkoittavat:

- Arkkitehtuuri
- Kaupunki
- Asemakaava
- Näkymät ja perspektiivi
- Tila
- Kantava rakenne
- Geometriset muodot
- Vapaa muoto
- Symmetria
- Valo ja varjo

Linkki oppimateriaaliin:

<https://www.alvaraalto.fi/content/uploads/2018/10/Arkkitehtuurin-avaimia-1.pdf>

Julkinen, puolijulkinen ja yksityinen tila

Julkinen tila tai julkinen paikka on kaikille avoin tila, johon kuka tahansa voi mennä lupaa kysymättä.

Valtion virastot tai kaupunkien ylläpitämät kirjastot, puistot ja aukiot ovat julkisia tiloja. Myös kadut ovat julkista tilaa.

Yksityisiä tiloja ovat asunnot ja niihin liittyvät parvekkeet ja pihat

Julkisten ja yksityisten tilojen välillä on osittain julkisia eli **puolijulkisia tiloja**. Näitä ovat esimerkiksi kauppakeskukset ja kahvilat. Niihin voi mennä periaatteessa kuka tahansa, mutta ne ovat kuitenkin yksityisessä omistuksessa.

Tilan julkisuuden aste saattaa vaihdella. Jos kotipihalla järjestetään kirpputori, yksityisestä tilasta tulee julkinen tietyksi aikaa. Julkinen katu voidaan sulkea aidoilla esimerkiksi ravintolaksi, jolloin se muuttuu yksityiseksi tilaksi.

POHDI:

Kuka määrittää miltä julkinen tila näyttää?

Saavutettavuus ja esteettömyys

Esteettömyydessä ja saavutettavuudessa on kyse ihmisten moninaisuuden huomioimisesta. Tämä koskee niin rakennettua ympäristöä kuin esimerkiksi palveluja, viestintää ja asenteita.

Ympäristön esteettömyys ja saavutettavuus on kaikkien ihmisten oikeus. Fyysisen ympäristömme tulee kokonaisvaltaisesti edistää demokratiaa ja tasavertaisuutta.

Esteettömyyden periaate nojaa Suomen perustuslakiin, joka määrittelee kansalaiset yhdenvertaisiksi.

Julkisten rakennusten esteettömyydestä koskevista vaatimuksista säädetään valtioneuvoston uudessa asetuksessa rakennuksen esteettömyydestä.

POHDI: Millaisia esteitä ihminen voi ympäristösssä ja arkkitehtuurissa kokea?

Ekologinen rakentaminen

Ekorakentaminen tai ekologinen rakentaminen tarkoittaa rakentamista niin, että ympäristöä rasitetaan mahdollisimman vähän.

Rakennuksen ympäristörasitetta arvioitaessa tulee huomioida koko rakennuksen elinkaari rakennusmateriaalien valmistuksesta ja itse rakentamisesta rakennuksen käyttöön ja viime kädessä myös purkamiseen.

Rakennuksen koko elinkaaren ympäristörasitteen kannalta olennainen tekijä on rakennuksen käyttöikä. Pitkä käyttöikä vähentää suhteellista ympäristörasitetta.

POHDI:

Millaisia asioita ekologisessa rakentamisessa ja arkkitehtuurissa tulisi huomioida?

KUVA: Suomen luontokeskus Haltia on puurakennus, joka lämpenee ja viillenee maa- ja aurinkolämmön avulla. Rakennuksen on suunnitellut Rainer Mahlamäki. Kuva: Anna Haukka
<https://archinfo.fi/2014/10/kestavat-arvot-arkkitehtuurissa/>

Tehtävä

RAKENNUS IITTIIN

Suunnittele yksin, pareittain tai pienessä ryhmässä littiin uusi julkinen, puolijulkinen tai yksityinen rakennus tai paikka. Unelmoikaa vapaasti ja suunnitelkaa juuri sellainen rakennus tai paikka kuin itse haluatte! Tehkää rakennuksesta pienoismalli.

Työstä tehdään ensin piirros/suunnitelma, johon merkitään rakennuksen sijainti, käyttötarkoitus sekä käytettävät rakennusmateriaalit, joita omassa pienoismallissa pyritään jäljittelemään visuaalisesti.

Materiaalit ja työvälineet:

Erilaiset kierrätysmateriaalit kuten pahvi, kartonki ja muovi.
Luonnonmateriaalit kuten oksat, hiekka, ja kivet.
Askartelumateriaalit kuten kuumaliima, maalit ja erilaiset paperit, kartongit yms.

Pohtikaa mm.:

- Mikä on rakennuksen käyttötarkoitus? Ketkä rakennusta käyttävät? Millaisia seikkoja esim. esteettömyyden näkökulmasta tulee huomioida?
- Miltä rakennus näyttää? Millainen mittakaava rakennuksella on? Millaisia massoja, muotoja, pintoja ja värejä siinä on?

KUVA: <https://meikunkuvis.wordpress.com/category/arkkitehtuuri/>

Arkkitehdit: _____

Rakennuksen käyttötarkoitus: _____

Rakennuksen sijainti: _____

Rakennuksen materiaalit: _____

Havainnekuva: rakennuksen julkisivu